Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Dediščina v vrtincu sprememb – priložnosti in izzivi

Dediščina »v delu«:
primeri posegov iz konservatorske prakse na stavbni in v naselbinski dediščini

Izdelala: Nataša Ülen, mag. inž. arh., višja konservatorka

DEKD 2026

primer:

Konservatorska praksa na stavbni dediščini (ali spomeniku)

FASADE, KAMNITI PORTALI, OKNA, POLKNA...

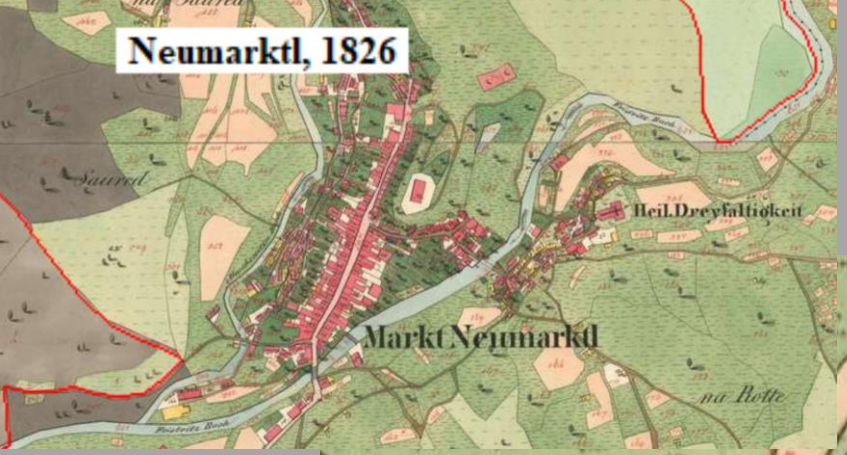

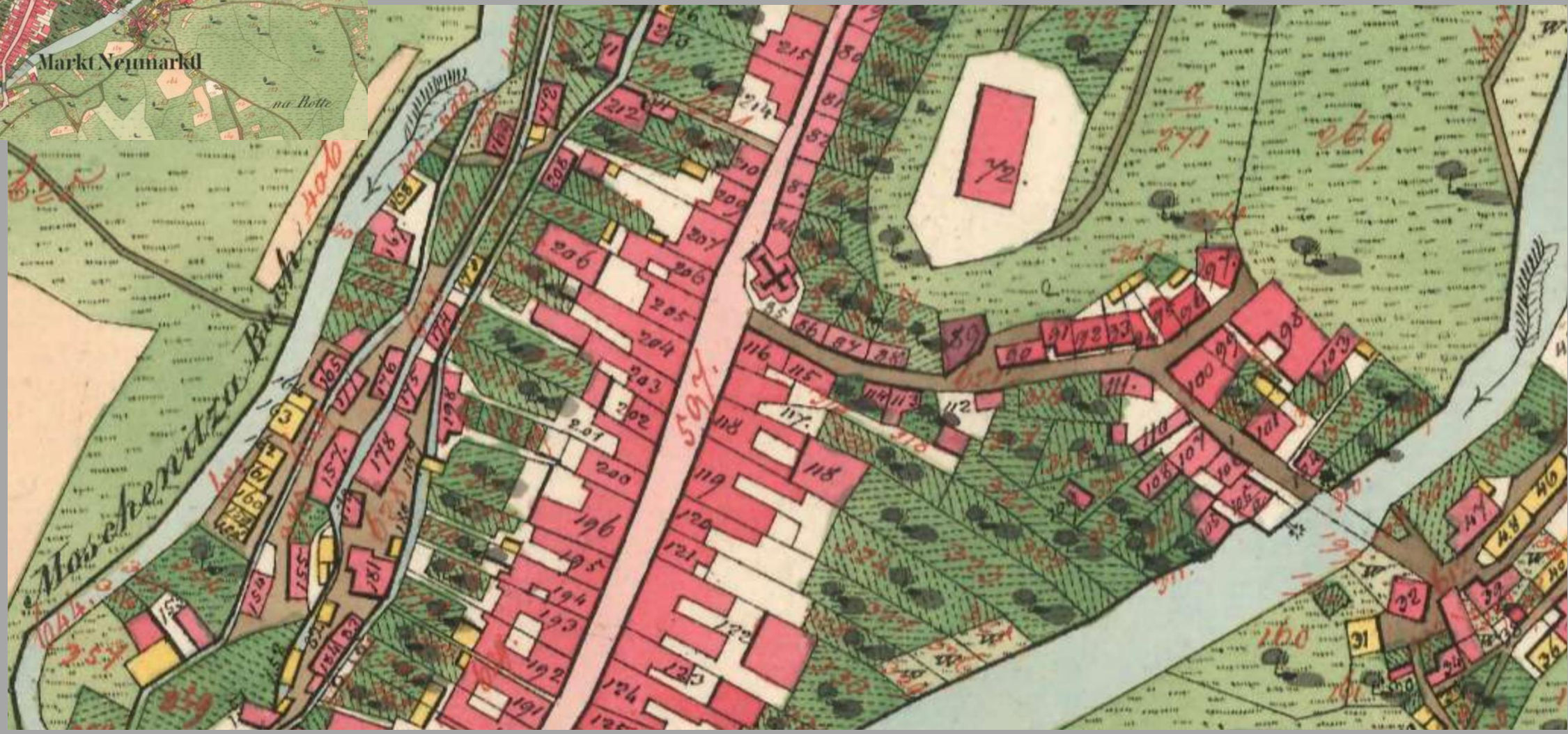

vir: arcanum

Raziskava... naselja

16–17.st.

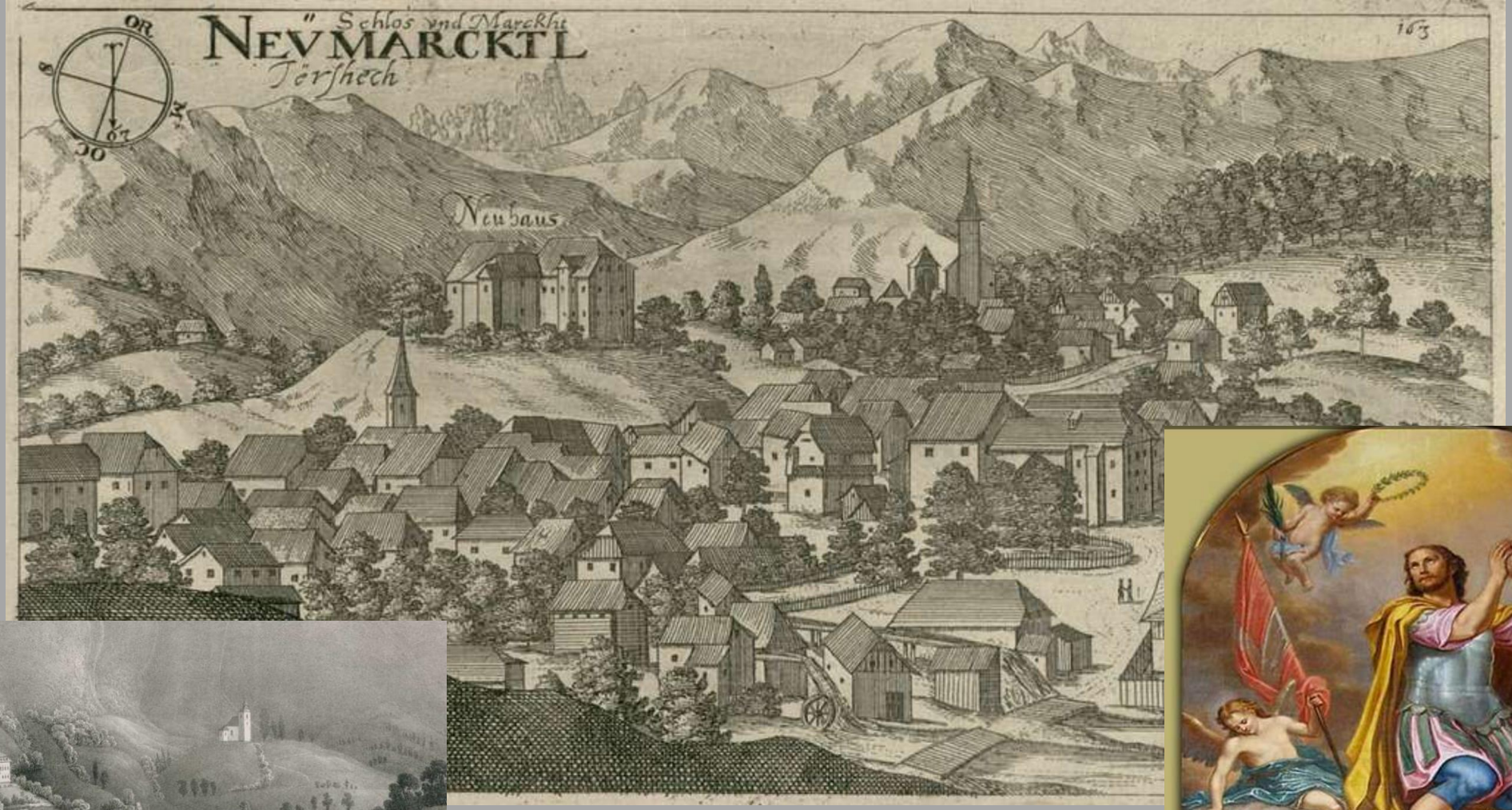

vir: Valvasor, GetArchive

1842 - 1848

Raziskava naselja

1849, Matevž Langus - Sv. Florijan in goreči Tržič

vir: pickry, Lergetporer

1884–1910

Raziskave fotografskega gradiva

vir: kopija arhiv ZVKDS

20. stoletje

Raziskave fotografskega gradiva

vir: kopija arhiv ZVKDS

Primerjava stanja

vir: arhiv ZVKDS

Iskanje raznolikosti, posebnosti

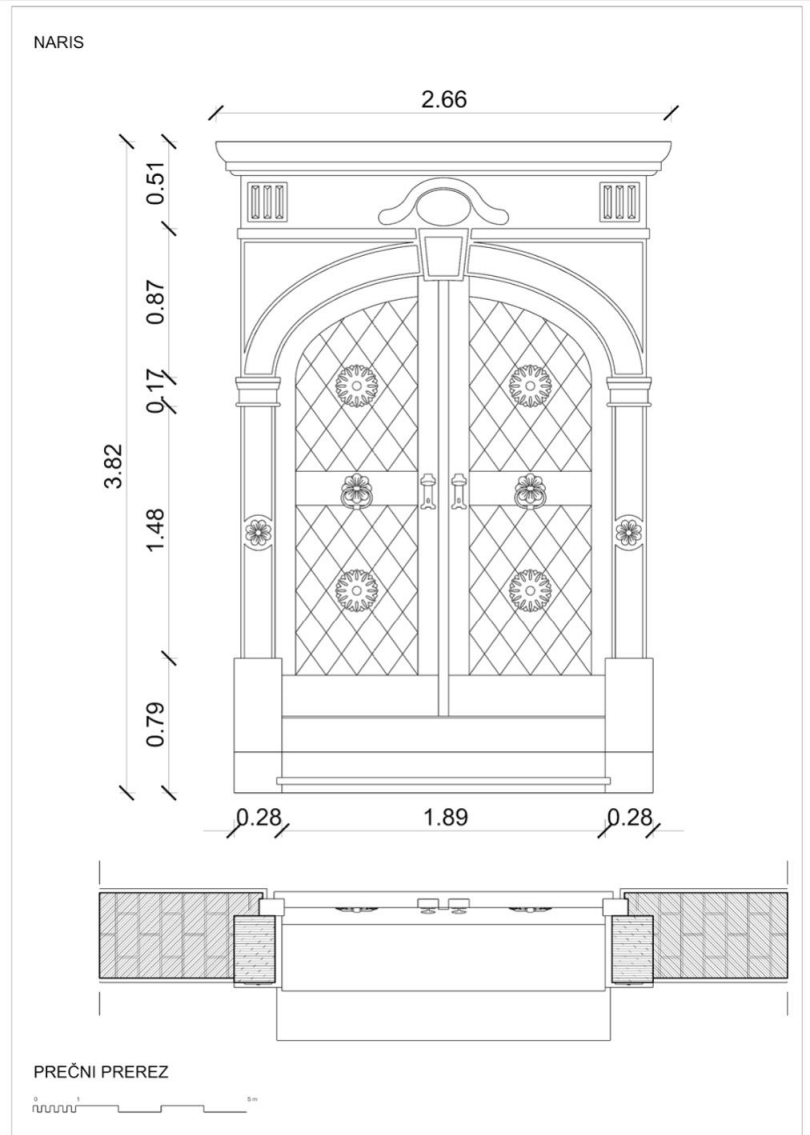

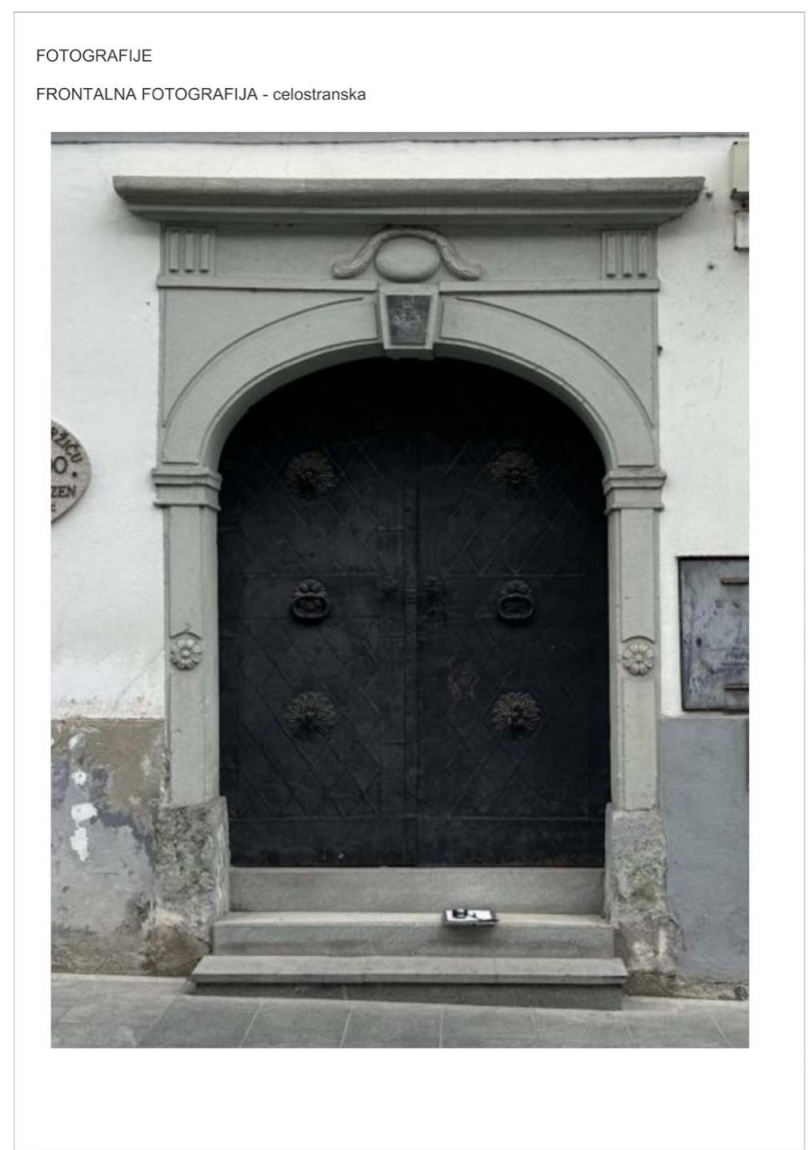

vir: VŠGI Kranj

Načrtovanje posegov: izmere, (foto)dokumentacija, navodila restavratorja

vir: arhiv ZVKDS

vir: arhiv ZVKDS, Semago

Celostna izboljšava: obstoječe – novo stanje (*režim stavbne dediščine, event. spomenika)

vir: arhiv ZVKDS

Celostna izboljšava: obstoječe – novo stanje (*režim stavbne dediščine, event. spomenika)

vir: Croatia Heritage

Celostna izboljšava: obstoječe – novo stanje

vir: arhiv ZVKDS, Google Gemini

Sanacija celovitih fasad (*režim stavbne dediščine, event. spomenika)

vir: arhiv ZVKDS

Prepoznavanje značilnosti – drugačen pogled

vir: arhiv ZVKDS

Prepoznavanje značilnosti – drugačen pogled

vir: arhiv ZVKDS

Prepoznavanje neznačilnosti

vir: arhiv ZVKDS, Google Gemini

Sanacija posameznih elementov

vir: arhiv ZVKDS

Skriti detajli

vir: arhiv ZVKDS

Skriti detajli

vir: arhiv ZVKDS, Google Gemini

Sanacija okolice (*režim stavbne dediščine, event. spomenika)

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

primer:

Konservatorska praksa v naselbinski dediščini

NASELJA

vir: wikipedia, Goran Rovan nikamedia.si

Skladnost v grajenem prostoru (*režim naselbinske dediščine, event. spomenika)

vir: bohinj.si, domovina.je

In tudi… skladnost v odprtem prostoru (*režim kulturne krajine)

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Nasveti za delo z učenci

- Odločitev za nalogo (stavba, naselje, ulice: karte…, detajli: okna, izveski, rešetke…)

- Pregled z GisKD pregledovalnikom
- Pregled starih kart (franciscejski kataster)
- Ogled domačega kraja: dokumentiranje
- Iskanje fotografskega gradiva (foto, razglednice)
- Intervjuji z domačini
- Povezava predmetov: UM, SLO, ZGO, GEO, GOS, ANGL/NEM, ŠV, MAT, RAČ…

- Izdelava e-knjige raziskanega: KAMRA, dLib… + razstava na več lokacijah
(dostopno javnosti, točke za učitelje za napredovanje, za raziskovalce, več faz projekta…)

Kritično mišljenje = prepoznavanje potenciala

vir: arhiv ZVKDS

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Hvala za pozornost!

natasa.ulen@zvkds.si

Priročniki s primeri nalog (2/letnik):

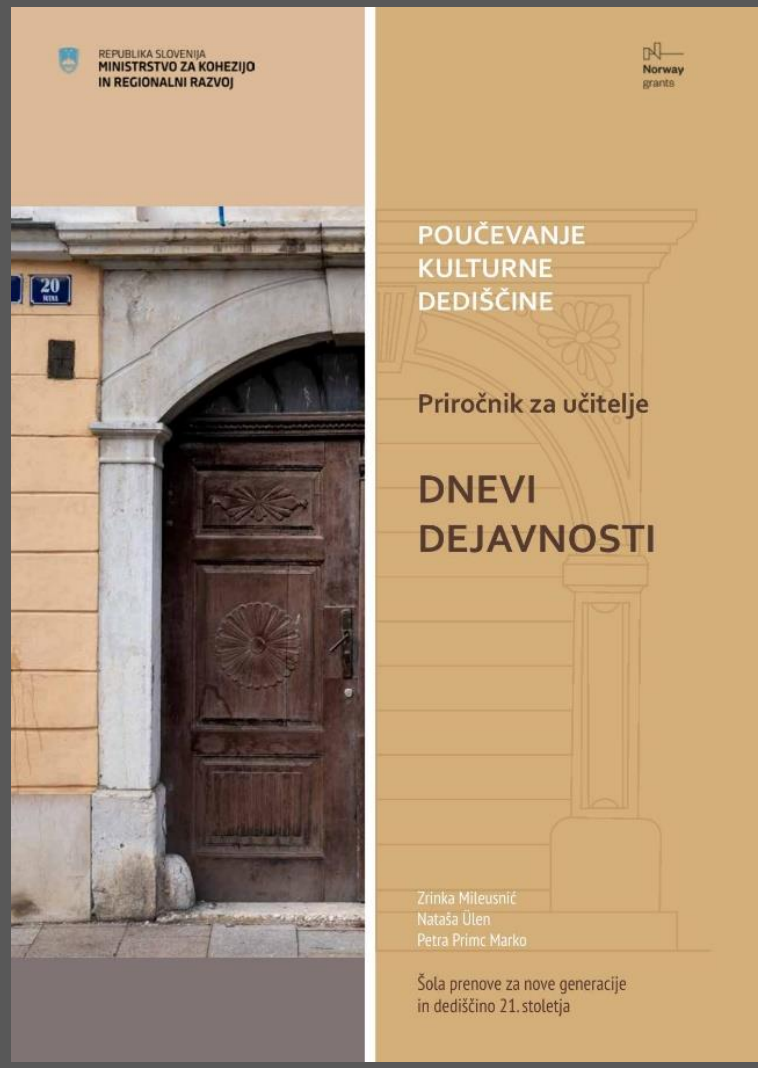

dLib, COBISS, spletna stran… – vse prosto dostopno, brez registracije

Priročniki:

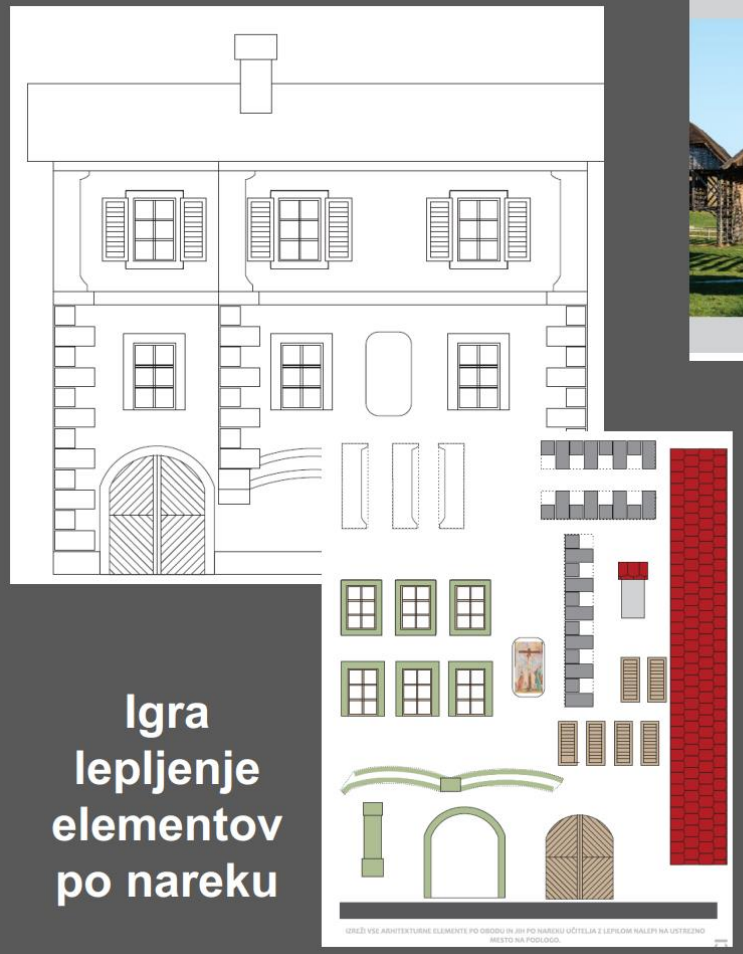

Igra lepljenje elementov po nareku

Igra dvojic

PRIMERI NALOG ZA OŠ

Igra pojmov

Priročniki – tudi za prostočasne dejavnosti
- predizdelano za „personalizacijo“

Bled – Vila Savska 2 (EID 1-13295), 2019, avtor: Matevž Remškar, ZVKDS OE Kranj

Bled – Vila Savska 2 (EID 1-13295), 2021, avtor: Matevž Remškar, ZVKDS OE Kranj